

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Beowulfes Beorh eller Bjovulfs-Drapen, det Old-Angelske Heltedigt paa Grund-Sproget

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Beowulfes Beorh eller Bjovulfs-Drapen, det Old-Angelske Heltedigt paa Grund-Sproget", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 156. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1861_1290-txt-shoot-idm17065.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

XXVIII.

(3769-3918.)

Forsaavidt dette Afsnit beskriver *Heltens* Hjemreise til *Gothland*, er alt kort og godt, men i Anledning af *Hygd*, Kong *Higelaks* unge Dronning, spilles der baade paa noget Sært ved hendes Giftermaal og, til Sammenligning, paa en vis Kong *Offas* Dronning med *tvetydigt* Rygte, som *Udgiverne* med Vold og Magt, uden at ændse de uoverstigelige Hindringer baade i *Tid* og *Rum*, vil true til at gifte sig med Kong *Higelak* paa sine gamle Dage, og dog blive ved at være saa godt som et Barn. Da nu *Pennen* netop paa disse Grændser af det gamle *Haandskrift* er faldet i en sjusket Haand, som ventelig har sprunget noget over og har forkvaklet Resten, saa falder det vanskeligt nok at redde begge de ædle *Dronningers* og *Skjaldens* Ære, men Sagen forholder sig dog vist meget forsvarlig saaledes, at *Hygd* "*Hæreds Datter*" (ligesom den "*Herods Datter*" i *Sverrig*, *Saxe* Runemester omtaler) har havt en *Lindorm* eller et andet vildt Bæst til at bevogte sig, som hendes *Beiler* maatte fælde, og at *Skjalden* ved den Leilighed kvæder lidt til en Side om den gamle Kong *Offa*, *Værmunds* Søn (vores *Uffe* hin *Spage*), og spiller paa de sære Sagn, som vi veed, *Anglerne* havde om *Offas* Dronning *Thryde* eller *Ædelthryde*, en *Frankisk* Kongedatter, med en æventyrlig Skæbne, som tilsøes drev op i *Offas* 157 Rige. Om hende, og ingenlunde om *Hygd*, er det da, *Skjalden* vil fortælle os, at *Eomer*, en *Søstersøn* ad *Værmund*, altsaa *Fætter* til *Offa*, beskyldte hende for at staae sin Ægtemand efter Livet, men maatte derfor pakke sig ud af Landet, saa *Thryde* beholdt det gode Lov, at hvordan hun end før havde været, saa kunde ingen Ægtefolk leve bedre sammen end hun og *Offa*.

Naar man nu veed og husker, at den gamle *Offa* eller *Uffe*, *Værmunds* Søn, baade efter *Anglernes* egne Stamtavler og efter vore hjemlige Sagn, levede førend enten *Anglerne* kom til *Britannien* eller *Frankerne* kom til *Gallien*, da falder alt godt i Traad, undtagen, som det synes, det, at *Thryde* vist ogsaa efter *Digitet* skal være en *frankisk* Kongedatter; men vi maae jo huske, at *Frankerne* saavel som *Anglerne* baade var til, før de gik ud paa Æventyr, og at de selv bar deres Navn, førend de gav det til fremmede Lande, og da *Frankerne*, efter deres eget Sigende, engang skal have boet i *Nord-Tydskland*, og da *Skjalden* ingenlunde siger, at *Thryde* seilede over noget *Hav*, men kun over en gul *Flod*, saa kunde den ligesaa godt være *Eideren*, som en anden, skiøndt *Elben* vist nok under vor Himmeleegn har nærmest Krav paa at kaldes "den gule" Flod.

V. 3783: scawan scír-hame,

har givet Anledning til mange Giætninger, og *Grein* har vist Ret i, at Meningen skal være "Heltene med den glimrende Rustning", men naar han derfor vil gjøre "scawan" til "scaðan" (Røvere), da kan jeg ikke følge ham, men giætter paa

sceótend scír-hame.

V. 3800: Gewát him on nacan

fattes Rimstaven, og *Grein* giætter derfor paa "ýð-nacan", men jeg vil dog heller læse "onettan" da det baade giver bedre Mening og giver "gewát" sin sædvanlige Stilling som Hjælpeverbum.

V. 3856-57:

mód þryðo wæg,
fremu folces cwén,

lader sig paa ingen Maade forstaae i *Sammenhæng* med det Foregaaende og Efterfølgende, men kun som et Indskud (en Parenthes) naar vi forudsætter, at foran fattes noget, og at "þryðo" er det velbekjendte Navn "Thryde" paa *Offas* Dronning, og at der for "fremu" skal læses "*Frencna*", altsaa:

(mód þryðo wæg,
Frencna folces cwén).

Mod havde *Thryde*, den frankiske Dronning.

158V. 3858: firen on-drysne,

oversætter *Thorpe* "crime appalling" og *Grein* med en Binde-Streg, "frevelschrecklich", og begge lader det gaae ud over den stakkels *Hygd*, men om hun ogsaa vilde bære den store Uret, kunde Ordene dog neppe bære Oversættelsen, thi at "ondrysne" kan være et Adjectiv, lader sig ingenlunde bevise af det eenlige Sted hos *Kædmund*, hvor det langt snarere er en *Skrivfeil*, ligesom heller ingen Binde-streg vil kunne sammenknytte "firen on-drysne" til et taaleligt Ord. Man maa derfor opgive disse Ord, som den nu

ubrugelige Ende af en Sætning, der, foran "mód þryðo wæg", er for Resten faldet ud, og vilde man endda vove en Giætning, maatte det blive, at der har staaet "ondryslíc" og at Talen har været om den Misgierning i *Hjemmet*, som Sagnet beskylder *Thryde* for, saa det har været til Straf for den, hun har faaet *Udyret* paa Halsen.

V. 3859-67:

nænig þæt dorste
deór genéðan,
swæstra ge-síða,
nefne sín freá,
þæt hire án-dæges
eágum starede,
ac him wæl-bende
weotode tealde,
hand-gewriðene.

Dette hos Udgiverne bælgmørke Sted begynder vel strax at klare sig, naar man lader Bæstet (deór) være Bæst og ingen Prindsesse, og derimod lader *Freias* Navn, "freá", hos *Anglerne*, ligesom hos os betyde "Frue", men dog bliver Linien "weotode tealde" ved at være fortvivlet, thi Meningen maa være, at *Udyret*, som ingen turde nærme sig uden dets Herskerinde, holdt bestandig Øie med hende, men at det dog lykkedes hende at faae det bundet ligesaa godt, som *Aserne* fik *Ulven* bundet, men dertil passer "weotode tealde", om det end ellers kunde passe til noget, slet ikke, saa det ligeste, jeg kan tænke mig, vilde være "weoce geteah", thi at *Baandet* da blev af *Siv*, kunde ikke skade, da det *Baand*, *Stærkodder* hængde *Vikar* i, var af samme Slags, og *Fenris-Ulvens* *Baand* var endnu meget mindre *haandfast*.

V. 3868-73:

hraðe seoððan wæs,
æfter mund-gripe,
méce gepinged,
þæt hit sceaden-mæll
159scyran móste,
cwealm-bealu cýðan.

Baade *Thorpe* og *Grein* har villet læse "sceaden-mæll", som den Ene har oversat "pernicious brand" og den Anden "Schadenzeit", uden at det dog er lykkedes Nogen af dem at finde Mening i det Hele; men Skjalden vil aabenbar sige os, at da først *Udyret* var forsvarlig bundet, fik man snart Sværdet fat og gjorde Kaal paa Bæstet og Ende paa Ulykken. Man kan derfor sige, at her er de mørke Ord dem selv værst, men for Resten skal man vist lade "gepinged" efter Haandskriftet staae, og læse "sceaden-mællum" (Stykke for Stykke), hvorved da Sværdet ogsaa faaer Lov til at *skiære* (scyran) som det pleier van. "cyðan" er da det eneste balstyrige Ord, saa det maa vel læses "cywan" for "ceowan".

V. 3879:æfter lige-torne,

har *Grein* vist heldig giættet paa "lyge-torn", men man maatte da vist oversætte det ved Iversyge eller Sortesyge (Jalousi).

V. 3881-82:

húru þæt on hólh snód
Heminges mæg,

giættede jeg strax paa "on-hospode", bebreidede, og *Greins* for Resten sindrige Giætning, "on hólh snóc", kan jeg ikke bifalde, fordi her ikke er Tale om at følge nogen i Hælene; men maaskee *Anglerne* da som endnu kaldte det at bide eller *skiære* en i Hælene (to backbite), naar man *bagtalde* ham, og da kunde der godt staae "on hólh snód".

V. 3891:æðelum dióre,

har *Grein* vist neppe Ret til at oversætte "die adeltheuere", men det kan og bør dog oversættes i Lighed dermed: "den de Ædle dyrebare", kun at det maa henføres til *Offa* og ei til hans Dronning. Min forvovne Giætning (Æðel-Þryðo) falder da bort af sig selv.

V. 3914-15:

þonon *Geomor* wóc,
hæleðum tó helpe,

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

skal vi sikkert nok, efter Rimstaven, læse "Eomor", og med *Thorpe* tage det for Navnet paa *Hemings Søn* og *Værmunds Systemson*, men just derfor kan han ikke tillige være *Offas Søn*, og for "wóc" læser jeg "wác" veeg, da jeg kan see, at Dronningens Bagtaler maatte pakke sig. "níða-cræftig" v. 3918 oversættes vist ogsaa langt bedre "rænkefuld" end "daadfuld".